

سالنمای

سال ۱۳۸۸ ایرانی

(مبدأ هجری خورشیدی)

۳۷۳۴ مبدأ اندازه گیری گاهشماری ایرانی

۱۴۳۰-۱۴۳۱ هجری قمری

۲۰۰۹-۲۰۱۰ میلادی

رضا مرادی غیاث آبادی

www.ghiasabadi.com

همراه با

راهنمای زمان جشن های ملی ایران باستان

برای آگاهی بیشتر در این باره بنگرید به کتاب:

جشن ها و گردهمایی های ملی ایران باستان

از همین نگارنده، چاپ دوم، ۱۳۸۶

تاریخ انتشار سالنما در وب: ۲۱ شهریور ۱۳۸۷

ارمغان باد سالی خوش و خرم به همه

سرزمین های ایرانی

اوستا، تشریشت

خط تحویل سال نو ایرانی

ساعت ۱۵ و ۰۳ دقیقه و ۵۸ ثانیه
آدینه روز، سی ام اسفندماه ۱۳۸۷
برابر با ۲۲ ربیع الاول ۱۴۳۰ هجری قمری و
۲۰ مارس ۲۰۰۹ میلادی
بر مبنای طول سال اعتدالی گاهشماری ایرانی
(بنگرید به پیوست پایان سالنما)

شورای مرکز تقویم مؤسسه ژئوفیزیک در تقویم رسمی کشور،
لحظه تحویل سال را بر مبنای طول سال متغیر
ساعت ۱۵ و ۱۳ دقیقه و ۳۹ ثانیه
روز جمعه، سی ام اسفند ۱۳۸۷ اعلام کرده است.

March 2009

ربيع الاول ١٤٣٠

فروردین ١٣٨٨

Saturday	21	٢٣	١	شنبه
----------	----	----	---	------

جشن نوروز. جشن سال نو تعطیل

نوروز

Sunday	22	٢٤	٢	یکشنبه
--------	----	----	---	--------

تعطیل

نوروز

Monday	23	٢٥	٣	دوشنبه
--------	----	----	---	--------

تعطیل

نوروز

Tuesday	24	٢٦	٤	سهشنبه
---------	----	----	---	--------

تعطیل

نوروز

Wednesday	25	٢٧	٥	چهارشنبه
-----------	----	----	---	----------

جشن نخستین چارشنبه سال

Thursday	26	٢٨	٦	پنجشنبه
----------	----	----	---	---------

روز امید / روز شادباش نویسی

Friday	27	٢٩	٧	آدینه
--------	----	----	---	-------

March 2009

ربيع الثاني ١٤٣٠

فروردین ١٣٨٨

Saturday	28	١	٨	شنبه
Sunday	29	٢	٩	یکشنبه
Monday	30	٣	١٠	دوشنبه جشن آبانگاه
Tuesday	31	٤	١١	سهشنبه
Wednesday	April	٥	١٢	چهارشنبه تعطیل روز جمهوری اسلامی ایران.
Thursday	2	٦	١٣	پنجشنبه جشن سیزده بدر تعطیل
Friday	3	٧	١٤	آدینه

April 2009

ربيع الثاني ١٤٣٠

فروردین ١٣٨٨

Saturday	4	٨	١٥	شنبه
Sunday	5	٩	١٦	یکشنبه
Monday	6	١٠	١٧	دوشنبه سروش روز. جشن سروشگان
Tuesday	7	١١	١٨	سهشنبه
Wednesday	8	١٢	١٩	چهارشنبه فروردین روز. جشن فروردینگان
Thursday	9	١٣	٢٠	پنجشنبه
Friday	10	١٤	٢١	آدینه

April 2009

ربيع الثاني ١٤٣٠

فروردین ١٣٨٨

Saturday	11	١٥	٢٢	شنبه
<hr/>				
Sunday	12	١٦	٢٣	یکشنبه
<hr/>				
Monday	13	١٧	٢٤	دوشنبه
<hr/>				
Tuesday	14	١٨	٢٥	سهشنبه
<hr/>				
Wednesday	15	١٩	٢٦	چهارشنبه
<hr/>				
Thursday	16	٢٠	٢٧	پنجشنبه
<hr/>				
Friday	17	٢١	٢٨	آدینه
<hr/>				

April 2009

ربيع الثاني ١٤٣٠

فروردین ١٣٨٨

Saturday	18	٢٢	٢٩	شنبه
Sunday	19	٢٣	٣٠	یکشنبه
Monday	20	٢٤	٣١	دوشنبه
Tuesday	21	٢٥	اردیبهشت	سهشنبه
Wednesday	22	٢٦	٢	چهارشنبه جشن گیاه‌آوردی
Thursday	23	٢٧	٣	پنجشنبه اردیبهشت‌روز. جشن اردیبهشتگان
Friday	24	٢٨	٤	آدینه

April 2009

ربيع الثاني ١٤٣٠

ارديبهشت ١٣٨٨

Saturday	25	٢٩	٥	شنبه
Sunday	26	جمادی الاول	٦	یکشنبه
Monday	27	٢	٧	دوشنبه
Tuesday	28	٣	٨	سهشنبه
Wednesday	29	٤	٩	چهارشنبه
Thursday	30	٥	١٠	پنجشنبه جشن چهلم نودوز
Friday	May	٦	١١	آدینه

May 2009

جمادی الاول ۱۴۳۰

ارویشت ۱۳۸۸

Saturday	2	۷	۱۲	شنبه
<hr/>				
Sunday	3	۸	۱۳	یکشنبه
<hr/>				
Monday	4	۹	۱۴	دوشنبه
<hr/>				
Tuesday	5	۱۰	۱۵	سهشنبه
گاهنبار میدیورژرم. جشن میانه بهار. جشن بهارنبد / روز پیام آوری زرتشت				
<hr/>				
Wednesday	6	۱۱	۱۵	چهارشنبه
<hr/>				
Thursday	7	۱۲	۱۷	پنجشنبه
<hr/>				
Friday	8	۱۳	۱۸	آدینه
<hr/>				

May 2009 جمادی الاول ۱۴۳۰ اردیبهشت ۱۳۸۸

Saturday	9	۱۴	۱۹	شنبه
.				
Sunday	10	۱۵	۲۰	یکشنبه
.				
Monday	11	۱۶	۲۱	دوشنبه
.				
Tuesday	12	۱۷	۲۲	سهشنبه
.				
Wednesday	13	۱۸	۲۳	چهارشنبه
.				
Thursday	14	۱۹	۲۴	پنجشنبه
.				
Friday	15	۲۰	۲۵	آدینه
.				

May 2009 جمادی الاول ۱۴۳۰ اردیبهشت ۱۳۸۸

Saturday	16	۲۱	۲۶	شنبه
<hr/>				
Sunday	17	۲۲	۲۷	یکشنبه
<hr/>				
Monday	18	۲۳	۲۸	دوشنبه
<hr/>				
Tuesday	19	۲۴	۲۹	سهشنبه
<hr/>				
Wednesday	20	۲۵	۳۰	چهارشنبه
<hr/>				
Thursday	21	۲۶	۳۱	پنجشنبه
<hr/>				
Friday	22	۲۷	خرداد	آدینه
<hr/>				
ارغاسوان. جشن گرما				
<hr/>				

May 2009

جمادی الاول ۱۴۳۰

خرداد ۱۳۸۸

Saturday 23 ۲۸ ۲ شنبه

Sunday 24 ۲۹ ۳ یکشنبه

Monday 25 ۳۰ ۴ دوشنبه

Tuesday 26 جمادی الثاني ۵ سهشنبه

Wednesday 27 ۲ ۶ چهارشنبه

خردادروز: جشن خردادگان

Thursday 28 ۳ ۷ پنجشنبه

تعطیل

شهادت حضرت فاطمه زهرا

Friday 29 ۴ ۸ آدینه

May 2009

جمادی الثانی ۱۴۳۰

خرداد ۱۳۸۸

Saturday	30	۵	۹	شنبه
Sunday	31	۶	۱۰	یکشنبه
Monday	June	۷	۱۱	دوشنبه
Tuesday	2	۸	۱۲	سهشنبه
Wednesday	3	۹	۱۳	چهارشنبه
Thursday	4	۱۰	۱۴	پنجشنبه
تعطیل				
درگذشت آیت‌الله خمینی، رهبر انقلاب اسلامی				
Friday	5	۱۱	۱۵	آدینه
تعطیل				
قیام پانزده خرداد				

June 2009

جمادى الثانی ۱۴۳۰

خرداد ۱۳۸۸

Saturday	6	۱۲	۱۶	شنبه
<hr/>				
Sunday	7	۱۳	۱۷	یکشنبه
<hr/>				
Monday	8	۱۴	۱۸	دوشنبه
<hr/>				
Tuesday	9	۱۵	۱۹	سهشنبه
<hr/>				
Wednesday	10	۱۶	۲۰	چهارشنبه
<hr/>				
Thursday	11	۱۷	۲۱	پنجشنبه
<hr/>				
Friday	12	۱۸	۲۲	آدینه
<hr/>				

June 2009

جمادى الثانی ۱۴۳۰

خرداد ۱۳۸۸

Saturday	13	۱۹	۲۳	شنبه
<hr/>				
Sunday	14	۲۰	۲۴	یکشنبه
<hr/>				
Monday	15	۲۱	۲۵	دوشنبه
<hr/>				
Tuesday	16	۲۲	۲۶	سهشنبه
<hr/>				
Wednesday	17	۲۳	۲۷	چهارشنبه
<hr/>				
Thursday	18	۲۳	۲۸	پنجشنبه
<hr/>				
Friday	19	۲۴	۲۹	آدینه
<hr/>				

June 2009

جمادی الثانی ۱۴۳۰

خرداد ۱۳۸۸

Saturday	20	۲۶	۳۰	شنبه
..				
Sunday	21	۲۷	۳۱	یکشنبه
.				
Monday	22	۲۸	تیر	دوشنبه
جشن آبپاشونک. جشن آغاز تابستان / سال نو در گاهشماری گاهنباری دیدار طلوع خورشید در تقویم آفتابی چارتاقی نیاسر				
Tuesday	23	۲۹	۲	سهشنبه
.				
Wednesday	24	رجب	۳	چهارشنبه
.				
Thursday	25	۲	۴	پنجشنبه
.				
Friday	26	۳	۵	آدینه
.				

June 2009	رجب ۱۴۳۰	سیر ۱۳۸۸
Saturday 27	۴	۶ شنبه جشن نیلوفر
Sunday 28	۵	۷ یکشنبه
Monday 29	۶	۸ دوشنبه
Tuesday 30	۷	۹ سه‌شنبه
Wednesday July	۸	۱۰ چهارشنبه
Thursday 2	۹	۱۱ پنجشنبه
Friday 3	۱۰	۱۲ آدینه

July 2009	رجب ۱۴۳۰	سیر ۱۳۸۸
Saturday 4	۱۱	۱۳ شنبه تیرروز، جشن تیرگان
Sunday 5	۱۲	۱۴ یکشنبه
Monday 6	۱۳ تعطیل	۱۵ دوشنبه جشن خام خواری
Tuesday 7	۱۴	۱۶ سه‌شنبه زادروز امام علی
Wednesday 8	۱۵	۱۷ چهارشنبه
Thursday 9	۱۶	۱۸ پنجشنبه
Friday 10	۱۷	۱۹ آدینه

July 2009	رجب ۱۴۳۰	سیر ۱۳۸۸
Saturday 11	۱۸	۲۰ شنبه
Sunday 12	۱۹	۲۱ یکشنبه
Monday 13	۲۰	۲۲ دوشنبه
Tuesday 14	۲۱	۲۳ سه‌شنبه
Wednesday 15	۲۲	۲۴ چهارشنبه
Thursday 16	۲۳	۲۵ پنجشنبه
Friday 17	۲۴	۲۶ آدینه

July 2009		رجب ۱۴۳۰		تیر ۱۳۸۸
Saturday	18	۲۵	۲۷	شنبه
Sunday	19	۲۶	۲۸	یکشنبه
Monday	20	۲۷	۲۹	دوشنبه
		تعطیل		
		مبعث پیامبر اسلام		
Tuesday	21	۲۸	۳۰	سهشنبه
Wednesday	22	۲۹	۳۱	چهارشنبه
Thursday	23	۳۰	مرداد	پنجشنبه
Friday	24	شعبان	۲	آدینه

July 2009

شعبان ۱۴۳۰

مرداد ۱۳۸۸

Saturday	25	۲	۳	شنبه
Sunday	26	۳	۴	یکشنبه
Monday	27	۴	۵	دوشنبه
Tuesday	28	۵	۶	سه‌شنبه
Wednesday	29	۶	۷	چهارشنبه مردادروز: جشن مردادگان
Thursday	30	۷	۸	پنجشنبه
Friday	31	۸	۹	آدینه

August 2009

شعبان ۱۴۳۰

مرداو ۱۳۸۸

Saturday	1	۹	۱۰	شنبه جشن چله تابستان
Sunday	2	۱۰	۱۱	یکشنبه
Monday	3	۱۱	۱۲	دوشنبه
Tuesday	4	۱۲	۱۳	سه‌شنبه
Wednesday	5	۱۳	۱۴	چهارشنبه
Thursday	6	۱۴	۱۵	پنج‌شنبه گاهنبار میدیوشیم. جشن میانه تابستان
Friday	7	۱۵	۱۶	آدینه تعطیل

زادروز امام قائم

August 2009

شعبان ۱۴۳۰

مرداو ۱۳۸۸

Saturday	8	۱۶	۱۷	شنبه
Sunday	9	۱۷	۱۸	یکشنبه جشن می خواره
Monday	10	۱۸	۱۹	دوشنبه
Tuesday	11	۱۹	۲۰	سهشنبه
Wednesday	12	۲۰	۲۱	چهارشنبه
Thursday	13	۲۱	۲۲	پنجشنبه
Friday	14	۲۲	۲۳	آدینه

August 2009

شعبان ۱۴۳۰

مرداد ۱۳۸۸

Saturday	15	۲۳	۲۴	شنبه
.				
Sunday	16	۲۴	۲۵	یکشنبه
.				
Monday	17	۲۵	۲۶	دوشنبه
.				
Tuesday	18	۲۶	۲۷	سهشنبه
.				
Wednesday	19	۲۷	۲۸	چهارشنبه
.				
Thursday	20	۲۸	۲۹	پنجشنبه
.				
Friday	21	۲۹	۳۰	آدینه

August 2009

رمضان ۱۴۳۰

مرداد ۱۳۸۸

Saturday	22	۱	۳۱	شنبه
Sunday	23	۲	شهریور	یکشنبه فغدیه. جشن خنکی هوا
Monday	24	۳	۲	دوشنبه
Tuesday	25	۴	۳	سه‌شنبه جشن کشمین
Wednesday	26	۵	۴	چهارشنبه شهریوردروز. جشن شهریورگان / زادروز داراب (کوروش) / عروج مانی
Thursday	27	۶	۵	پنج‌شنبه
Friday	28	۷	۶	آدینه

August 2009

رمضان ۱۴۳۰

شهریور ۱۳۸۸

Saturday	29	۸	۷	شنبه
----------	----	---	---	------

Sunday	30	۹	۸	یکشنبه خزان جشن
--------	----	---	---	--------------------

Monday	31	۱۰	۹	دوشنبه
--------	----	----	---	--------

Tuesday	September	۱۱	۱۰	سه‌شنبه
---------	-----------	----	----	---------

Wednesday	2	۱۲	۱۱	چهارشنبه
-----------	---	----	----	----------

Thursday	3	۱۳	۱۲	پنج‌شنبه
----------	---	----	----	----------

Friday	4	۱۴	۱۳	آدینه
--------	---	----	----	-------

September 2009

رمضان ۱۴۳۰

شهریور ۱۳۸۸

Saturday	5	۱۵	۱۴	شنبه
Sunday	6	۱۶	۱۵	یکشنبه بازار جشن
Monday	7	۱۷	۱۶	دوشنبه
Tuesday	8	۱۸	۱۷	سه‌شنبه
Wednesday	9	۱۹	۱۸	چهارشنبه
Thursday	10	۲۰	۱۹	پنج‌شنبه
Friday	11	۲۱	۲۰	آدینه

تعطیل

شهادت امام علی

September 2009

رمضان ۱۴۳۰

شهریور ۱۳۸۸

Saturday	12	۲۲	۲۱	شنبه
<hr/>				
Sunday	13	۲۳	۲۲	یکشنبه
<hr/>				
Monday	14	۲۴	۲۳	دوشنبه
<hr/>				
Tuesday	15	۲۵	۲۴	سه‌شنبه
<hr/>				
Wednesday	16	۲۶	۲۵	چهارشنبه
<hr/>				
Thursday	17	۲۷	۲۶	پنج‌شنبه
<hr/>				
Friday	18	۲۸	۲۷	آدینه
<hr/>				

September 2009

رمضان ۱۴۳۰

شهریور ۱۳۸۸

Saturday	19	۲۹	۲۸	شنبه
Sunday	20	شوال تعطیل	۲۹	یکشنبه
عید فطر				
Monday	21	۲	۳۰	دوشنبه
Tuesday	22	۳	۳۱	سه‌شنبه
گاهنبار پتیه شہم. جشن پایان تابستان				
Wednesday	23	۴	۴۰	چهارشنبه
جشن میتراکانا، سال نو ہخامنشی				
Thursday	24	۵	۲	پنج‌شنبه
Friday	25	۶	۳	آدینہ

September 2009	شوال ۱۴۳۰	مهر ۱۳۸۸
Saturday 26	۷	۴
Sunday 27	۸	۵
Monday 28	۹	۶
Tuesday 29	۱۰	۷
Wednesday 30	۱۱	۸
Thursday October	۱۲	۹
Friday 2	۱۳	۱۰

آیین قالیشویان اردهان. بازماندی از تیرگان

October 2009

شوال ۱۴۳۰

مهر ۱۳۸۸

Saturday	3	۱۴	۱۱	شنبه
<hr/>				
Sunday	4	۱۵	۱۲	یکشنبه
<hr/>				
Monday	5	۱۶	۱۳	دوشنبه
تیرروز، جشن تیردوژی				
<hr/>				
Tuesday	6	۱۷	۱۴	سه‌شنبه
<hr/>				
Wednesday	7	۱۸	۱۵	چهارشنبه
<hr/>				
Thursday	8	۱۹	۱۶	پنج‌شنبه
مهرروز، جشن مهرگان				
<hr/>				
Friday	9	۲۰	۱۷	آدینه
<hr/>				

October 2009

شوال ۱۴۳۰

مهر ۱۳۸۸

Saturday	10	۲۱	۱۸	شنبه
<hr/>				
Sunday	11	۲۲	۱۹	یکشنبه
<hr/>				
Monday	12	۲۳	۲۰	دوشنبه
<hr/>				
Tuesday	13	۲۴	۲۱	سه‌شنبه
دام‌دوز. جشن دام‌دوزی / جشن پیروزی کاوه و فریدون				
<hr/>				
Wednesday	14	۲۵	۲۲	چهارشنبه
تعطیل				
شهادت امام جعفر صادق				
<hr/>				
Thursday	15	۲۶	۲۳	پنج‌شنبه
<hr/>				
Friday	16	۲۷	۲۴	آدینه
<hr/>				

October 2009	شوال ۱۴۳۰	مهر ۱۳۸۸
Saturday 17	۲۸	۲۵ شنبه
Sunday 18	۲۹	۲۶ یکشنبه
Monday 19	۳۰	۲۷ دوشنبه
Tuesday 20	ذيقعه	۲۸ سهشنبه
Wednesday 21	۲	۲۹ چهارشنبه
Thursday 22	۳	۳۰ پنجشنبه
Friday 23	۴	آبان آدینه

October 2009

ذيقعدہ ۱۴۳۰

آبان ۱۳۸۸

Saturday	24	۵	۲	شنبه
<hr/>				
Sunday	25	۶	۳	یکشنبه
<hr/>				
Monday	26	۷	۴	دوشنبہ
<hr/>				
Tuesday	27	۸	۵	سه‌شنبه
<hr/>				
Wednesday	28	۹	۶	چهارشنبه
<hr/>				
Thursday	29	۱۰	۷	پنج‌شنبه
<hr/>				
Friday	30	۱۱	۸	آدینہ
<hr/>				

October 2009

ذيقعدہ ۱۴۳۰

آبان ۱۳۸۸

Saturday	31	۱۲	۹	شنبه
Sunday	November	۱۳	۱۰	یکشنبه آبان روز، جشن آبانگان
Monday	2	۱۴	۱۱	دوشنبه
Tuesday	3	۱۵	۱۲	سه‌شنبه
Wednesday	4	۱۶	۱۳	چهارشنبه
Thursday	5	۱۷	۱۴	پنج‌شنبه
Friday	6	۱۸	۱۵	آدینه گاہنبار آبانرم، جشن میانه پاییز

November 2009

ذيقعدہ ۱۴۳۰

آبان ۱۳۸۸

Saturday	7	۱۹	۱۶	شنبه
<hr/>				
Sunday	8	۲۰	۱۷	یکشنبه
<hr/>				
Monday	9	۲۱	۱۸	دوشنبه
<hr/>				
Tuesday	10	۲۲	۱۹	سهشنبه
<hr/>				
Wednesday	11	۲۳	۲۰	چهارشنبه
<hr/>				
Thursday	12	۲۴	۲۱	پنجشنبه
<hr/>				
Friday	13	۲۵	۲۲	آدینه
<hr/>				

November 2009

ذيقعدہ ۱۴۳۰

آبان ۱۳۸۸

Saturday	14	۲۶	۲۳	شنبه
Sunday	15	۲۷	۲۴	یکشنبه
Monday	16	۲۸	۲۵	دوشنبه
Tuesday	17	۲۹	۲۶	سه‌شنبه
Wednesday	18	۳۰	۲۷	چهارشنبه
Thursday	19	ذیحجہ	۲۸	پنج‌شنبه
Friday	20	۲	۲۹	آدینہ

November 2009

ذیحجه ۱۴۳۰

آبان ۱۳۸۸

Saturday	21	۳	۳۰	شنبه
Sunday	22	۴	آز	یکشنبه آذر جشن
Monday	23	۵	۲	دوشنبه
Tuesday	24	۶	۳	سه‌شنبه
Wednesday	25	۷	۴	چهارشنبه
Thursday	26	۸	۵	پنج‌شنبه
Friday	27	۹	۶	آدینه

November 2009

ذیحجه ۱۴۳۰

آز ۱۳۸۸

Saturday	28	۱۰	۷	شنبه
تعطیل				
عید قربان				
Sunday	29	۱۱	۸	یکشنبه
.				
Monday	30	۱۲	۹	دوشنبه
آذرروز: جشن آذرگان				
.				
Tuesday	December	۱۳	۱۰	سهشنبه
.				
Wednesday	2	۱۴	۱۱	چهارشنبه
.				
Thursday	3	۱۵	۱۲	پنجشنبه
.				
Friday	4	۱۶	۱۳	آدینه
.				

December 2009	ذیحجه ۱۴۳۰	آز ۱۳۸۸
Saturday 5	۱۷	۱۴ شنبه
Sunday 6	۱۸ تعطیل	۱۵ یکشنبه
عید غدیر		
Monday 7	۱۹	۱۶ دوشنبه
Tuesday 8	۲۰	۱۷ سه‌شنبه
Wednesday 9	۲۱	۱۸ چهارشنبه
Thursday 10	۲۲	۱۹ پنج‌شنبه
روز جهانی حقوق بشر		
Friday 11	۲۳	۲۰ آدینه

December 2009	ذیحجه ۱۴۳۰	آز ۱۳۸۸
Saturday 12	۲۴	۲۱ شنبه
Sunday 13	۲۵	۲۲ یکشنبه
Monday 14	۲۶	۲۳ دوشنبه
Tuesday 15	۲۷	۲۴ سهشنبه
Wednesday 16	۲۸	۲۵ چهارشنبه
Thursday 17	۲۹	۲۶ پنجشنبه
Friday 18	محرم ۱۴۳۱	۲۷ آدینه

December 2009

محرم ۱۴۳۱

آز ۱۳۸۸

Saturday	19	۲	۲۸	شنبه
Sunday	20	۳	۲۹	یکشنبه
Monday	21	۴	۳۰	دوشنبه جشن شب یلدا (چله) / گاهنبار میدیارم. جشن میانه سال و پایان پاییز
Tuesday	22	۵	دی	سه‌شنبه روز میلاد خورشید. جشن خرم‌دوژا / نخستین جشن دیگان. دیدار طلوع خورشید در تقویم آفتابی چادرتاقی نیاسر
Wednesday	23	۶	۲	چهارشنبه
Thursday	24	۷	۳	پنج‌شنبه
Friday	25	۸	۴	آدینه

December 2009	محرم ۱۴۳۱	دی ۱۳۸۷
Saturday 26	۹ تعطیل	۵ شنبه بازار جشن
تاسوعا		
Sunday 27	۱۰ تعطیل	۶ یکشنبه
عاشورا		
Monday 28	۱۱	۷ دوشنبه
.		
Tuesday 29	۱۲	۸ سه‌شنبه دی به آذر روز دومین جشن دیگان
.		
Wednesday 30	۱۳	۹ چهارشنبه
.		
Thursday 31	۱۴	۱۰ پنج‌شنبه
.		
Friday January 2010	۱۵	۱۱ آدینه

January 2010

محرم ۱۴۳۱

دی ۱۳۸۸

Saturday	2	۱۶	۱۲	شنبه
Sunday	3	۱۷	۱۳	یکشنبه
Monday	4	۱۸	۱۴	دوشنبه سیرسود. جشن گیاه‌خواری
Tuesday	5	۱۹	۱۵	سه‌شنبه جشن پیکرتراشی / دی به مهر روز. سومین جشن دیگان
Wednesday	6	۲۰	۱۶	چهارشنبه جشن درامزینان. جشن درفش‌ها
Thursday	7	۲۱	۱۷	پنج‌شنبه
Friday	8	۲۲	۱۸	آدینه

January 2010

محرم ۱۴۳۱

دی ۱۳۸۸

Saturday	9	۲۳	۱۹	شنبه
Sunday	10	۲۴	۲۰	یکشنبه
Monday	11	۲۵	۲۱	دوشنبه
Tuesday	12	۲۶	۲۲	سه‌شنبه
Wednesday	13	۲۷	۲۳	چهارشنبه دی‌به‌دین روز: چهارمین جشن دیگان
Thursday	14	۲۸	۲۴	پنجشنبه
Friday	15	۲۹	۲۵	آدینه

January 2010

محرم ۱۴۳۱

دی ۱۳۸۸

Saturday	16	۳۰	۲۶	شنبه
----------	----	----	----	------

Sunday	17	صفر	۲۷	یکشنبه
--------	----	-----	----	--------

Monday	18	۲	۲۸	دوشنبه
--------	----	---	----	--------

Tuesday	19	۳	۲۹	سه‌شنبه
---------	----	---	----	---------

Wednesday	20	۴	۳۰	چهارشنبه
-----------	----	---	----	----------

Thursday	21	۵	بهمن	پنجشنبه
----------	----	---	------	---------

زادروز فردوسی

Friday	22	۶	۲	آدینه
--------	----	---	---	-------

بهمن‌روز. جشن بهمنگان

January 2010

صفر ۱۴۳۱

بهمن ۱۳۸۸

Saturday	23	۷	۳	شنبه
Sunday	24	۸	۴	یکشنبه شهریودروز. آغاز پادشاهی داریاب (کودش)
Monday	25	۹	۵	دوشنبه جشن نوسرا
Tuesday	26	۱۰	۶	سه‌شنبه
Wednesday	27	۱۱	۷	چهارشنبه
Thursday	28	۱۲	۸	پنج‌شنبه
Friday	29	۱۳	۹	آدینه

January 2010

صفر ۱۴۳۱

بهمن ۱۳۸۸

Saturday	30	۱۴	۱۰	شنبه
----------	----	----	----	------

آبان روز. جشن سده. آتش افروزی بر بام‌ها/ نمایش بازی همگانی

Sunday	31	۱۵	۱۱	یکشنبه
--------	----	----	----	--------

Monday	February	۱۶	۱۲	دوشنبه
--------	----------	----	----	--------

Tuesday	2	۱۷	۱۳	سه‌شنبه
---------	---	----	----	---------

Wednesday	3	۱۸	۱۴	چهارشنبه
-----------	---	----	----	----------

Thursday	4	۱۹	۱۵	پنج‌شنبه
----------	---	----	----	----------

جشن میانه زمستان

Friday	5	۲۰	۱۶	آدینه
--------	---	----	----	-------

تعطیل

اربعین

February 2010

صفر ۱۴۳۱

بهمن ۱۳۸۸

Saturday	6	۲۱	۱۷	شنبه
.				
Sunday	7	۲۲	۱۸	یکشنبه
.				
Monday	8	۲۳	۱۹	دوشنبه
.				
Tuesday	9	۲۴	۲۰	سهشنبه
.				
Wednesday	10	۲۵	۲۱	چهارشنبه
.				
Thursday	11	۲۶	۲۲	پنجشنبه
		تعطیل	بادروز، جشن بادرودی	
پیروزی انقلاب اسلامی				
Friday	12	۲۷	۲۳	آدینه
.				

February 2010

صفر ۱۴۳۱

بهمن ۱۳۸۸

Saturday	13	۲۸	۲۴	شنبه
----------	----	----	----	------

تعطیل

درگذشت پیامبر اسلام / شهادت امام حسن مجتبی

Sunday	14	۲۹	۲۵	یکشنبه
--------	----	----	----	--------

Monday	15	۳۰	۲۶	دوشنبه
--------	----	----	----	--------

تعطیل

شهادت امام رضا

Tuesday	16	ربیع الاول	۲۷	سه‌شنبه
---------	----	------------	----	---------

Wednesday	17	۲	۲۸	چهارشنبه
-----------	----	---	----	----------

Thursday	18	۳	۲۹	پنج‌شنبه
----------	----	---	----	----------

Friday	19	۴	۳۰	آدینه
--------	----	---	----	-------

February 2010

ربيع الاول ١٤٣١

اسفند ١٣٨٨

Saturday	20	٥	١	شنبه
جشن اسفندی / جشن آبسالان. بهار جشن / نمایش بازی همگانی				
Sunday	21	٦	٢	یکشنبه
Monday	22	٧	٣	دوشنبه
Tuesday	23	٨	٤	سهشنبه
Wednesday	24	٩	٥	چهارشنبه
اسفند روز. جشن اسفندگان. گرامیداشت زمین و بانوان / جشن برزگران				
Thursday	25	١٠	٦	پنجشنبه
Friday	26	١١	٧	آدینه

February 2010	ربيع الاول ١٤٣١	اشهر ١٣٨٨
Saturday 27	١٢	٨ شنبه
Sunday 28	١٣	٩ يكشنبه
Monday March	١٤	١٠ دوشنبه جشن و خشنكام
Tuesday 2	١٥	١١ سهشنبه
Wednesday 3	١٦	١٢ چهارشنبه
Thursday 4	١٧	١٣ پنجشنبه تعطيل
زادروز پيامبر اسلام و امام جعفر صادق		
Friday 5	١٨	١٤ آدینه

March 2010

ربيع الاول ١٤٣١

اسفند ١٣٨٨

Saturday	6	١٩	١٥	شنبه
Sunday	7	٢٠	١٦	یکشنبه
..				
Monday	8	٢١	١٧	دوشنبه
روز جهانی زن				
Tuesday	9	٢٢	١٨	سهشنبه
.				
Wednesday	10	٢٣	١٩	چهارشنبه جشن نوروز دودها
.				
Thursday	11	٢٤	٢٠	پنجشنبه جشن گلدان
.				
Friday	12	٢٥	٢١	آدینه
.				

March 2010	ربيع الاول ١٤٣١	اسفند ١٣٨٨
Saturday 13	٢٦	٢٢ شنبه
Sunday 14	٢٧	٢٣ يكشنبه
Monday 15	٢٨	٢٤ دوشنبه
Tuesday 16	٢٩	٢٥ سه شنبه هزاره شاهنامه، هزارمين سالگرد پايان سرايش شاهنامه فردوسي چارشنبه سوري، جشن شب چارشنبه آخر
Wednesday 17	ربيع الثاني	٢٦ چهارشنبه چارشنبه آخر، فروردگان
Thursday 18	٢	٢٧ پنجشنبه
Friday 19	٣	٢٨ آدینه

Saturday 20

۴

۲۹

شنبه

گاهنبار هَمَسَیْتَمَدَم، جشن پایان زمستان، زادروز زرتشت، جشن
اوشیدر (نجات بخش ایرانی) در دریاچه هامون و کوه خواجه،
آتش افروزی بر بامها در استقبال از نوروز

تعطیل

ملی شدن صنعت نفت ایران

چکیده‌ای در باره گاهشماری جلالی

رضا مرادی غیاث آبادی

گاهشماری جلالی که به نام‌های «ملک‌شاهی»، «سلطانی» و «محدث» نیز نامیده می‌شود، یک نظام گاهشماری خورشیدی اعتدالی است که در زمان سلطان جلال‌الدین ملک‌شاه سلجوقی (۴۸۵ تا ۴۶۵ هجری قمری) آغاز به تنظیم شده و نام‌های گوناگون آن نیز از نام و لقب‌های ملک‌شاه برگرفته شده است.

ساختار بنیادین این گاهشماری بر مبنای سنت‌های دیرین گاهشماری‌های ایرانی و با تأکید خاص بر انطباق نوروز یا روز نخست سال با نقطه اعتدال بهاری بوده است.

گاهشماری جلالی را می‌توان نتیجه و محصول نهایی کوشش‌های بسیار دیرینه و پرسابقه ایرانیان برای دستیابی به تقویمی اعتدالی که حداکثر دقت و انطباق با تقویم طبیعی را داشته باشد، دانست. این گاهشماری، شکل نهایی و اصلاح شده گاهشماری‌های «معتضدی»، «فارسیه»، «خراجی» و

دیگر سامانه‌هایی است که در سده‌های سوم تا پنجم هجری برای تثبیت نوروز در اعتدال بهاری به کار می‌رفته‌اند و فاقد دقت کافی، و یا بدون قابلیت محاسباتی نظری برای سال‌های پیشین و پسین بوده‌اند. در آن زمان (یعنی در اواخر سده پنجم) تقویم یزدگردی نیز به دلیل فقدان کیسه‌گیری‌های یک ماه در هر صد و بیست سال، عملاً از قاعده محاسباتی خود خارج شده؛ در حالیکه در نظام اصلی خود نیز بدون دقت کافی بوده و تا یک ماه با تقویم طبیعی دچار اختلاف می‌شده است. گاهشماری هجری خورشیدی فعلی ایران نیز ادامه همان گاهشماری جلالی است و تاکنون دقیق‌تر از آن در جهان به وجود نیامده است.

فرایند تنظیم گاهشماری جلالی و زیج پیوسته به آن که «زیج ملک شاهی» نامیده می‌شده است، در زمان ملک‌شاه سلجوقی و به احتمال تحت تأثیر وزیرش خواجه نظام‌الملک در شهر اصفهان (یا شهر ری) و با شرکت گروهی از تقویم‌شناسان مشهور آن زمان همچون «ابومظفر اسفزاری»، «ابوعباس لوکری»، «محمد بن احمد معموری»، «میمون بن نجیب واسطی» و «ابن کوشک بیهقی مباحی» به سرپرستی «عمر خیام» آغاز شد؛ در حالیکه عبدالرحمان خازنی (خدمتکار خزانه‌دار مرو) که بنا به علایق شخصی و غیر حرفه‌ای به مطالعه در تقویم می‌پرداخت، بطور مستقل در شهر مرو به محاسباتی جداگانه پرداخت و نتیجه پژوهش خود و از جمله شیوه سنجش نوروز را برای گروه خیام فرستاد. مشهور است که بخشی از محاسبات خازنی از سوی این گروه پذیرفته شده و به رسمیت شناخته شد.

مبدأ تأسیس تقویم جلالی برابر است با سال ۴۷۱ هجری قمری، ۴۴۸ یزدگردی، ۴۶۸ خراجی و ۱۰۷۹ میلادی ژولی. فاصله بین التاریخین مبدأ تقویم جلالی با مبدأ هجری قمری ۱۶۶۷۹۷ روز، با مبدأ تقویم یزدگردی ۱۶۳۱۷۳ روز، با مبدأ خراجی ۱۷۰۹۳۳ روز، با مبدأ گاهشماری میلادی ژولی ۳۹۳۸۱۳ روز و با مبدأ (سلوکی) ۵۰۷۴۹۷ روز است.

تطبیق روز نخست این تقویم یا «نوروز جلالی / نوروز سلطانی» با نقطه اعتدال بهاری بر اساس تعریفی مشخص از طول سال متوسط اعتدالی، اصل ثابت و نهادین در گاهشماری جلالی و یکی از اهداف بنیادگزاران آن بوده است. بنا به گزارش عبدالعلی محمد بن حسن بیرجندی در «شرح سی فصل» و «شرح زیچ جدید سلطانی»، خواجه نصیر طوسی در «زیچ ایلخانی»، نویسنده ناشناس در «ریبع المنجمین» و الغ بیک در «زیچ الغ بیک»، در این گاهشماری نه تنها طول سال با تقویم طبیعی برابری دارد، بلکه طول هر فصل نیز به دلیل کوشش برای انطباق روزهای هر ماه خورشیدی با مدت زمان توقف خورشید در برج‌های همزمان آن، با طول فصل‌های طبیعی برابری داشته و نقاط اعتدال و انقلابین درست در ابتدای هر فصل تقویم جلالی واقع می‌شوند. در نتیجه مجموع روزهای هر یک از سه‌ماه‌های نخست و دوم سال (بهار و تابستان) برابر با ۹۳ روز، مجموع روزهای سه‌ماهه سوم (پاییز) ۹۰ روز و مجموع روزهای سه‌ماهه سوم (زمستان) ۸۹ روز است که کاملاً با تقویم طبیعی برابری دارد و این ویژگی بسیار مهم و بی‌نظیر تقویم جلالی است که در دیگر تقویم‌ها دیده نمی‌شود.

در تعریف نوروز جلالی یا مبدأ آغاز سال نو می‌توان بنا به تعریف کامل و کوتاه خواجه نصیر طوسی، الخ بیک و ملا مظفر گنابادی گفت که نوروز جلالی یا سلطانی، روزی است که خورشید تا زمان عبور از نصف‌النهار محل به نقطه اعتدال بهاری رسیده باشد.

گروه خیام، روز اعتدال بهاری شش ماه پیش از هجرت (۱۹ مارس سال ۶۲۲ میلادی ژولی) را به عنوان نقطه آغاز سالشماری برگزید و از نام‌های ایرانی برای نامگذاری برابره‌های ماهی دوازده برج سالیانه بهره برد.

در زمینه نظام کیسه‌گیری در گاهشماری جلالی برای افزودن کسر سال و گزینش سال‌های ۳۶۶ روزه، منابع موجود شیوه‌های گوناگونی از تعریف طول سال و قاعده کیسه‌گیری را به دست می‌دهند. شیوه‌های پیشنهادی یا گزارشی خواجه نصیر طوسی، عبدالرحمان خازنی، حسن بن حسین شاهنشاه سمنانی، عبدالعلی بیرجندی، میرم چلبی و قطب‌الدین شیرازی تا اندازه‌ای با یکدیگر تفاوت دارند. اما همگی آنها بر وجود کیسه‌های خماسی که یکی دیگر از مهمترین ویژگی‌های گاهشماری جلالی است، تأکید دارند. به گمان این نگارنده و با در نظر داشتن فرض‌های بنیادین این گاهشماری در تطبیق طول سال و فصل‌ها با تقویم طبیعی و دارا بودن قابلیت محاسبات نظری برای هر سال مفروض در گذشته و آینده، شیوه یکسان ذبیح بهروز و احمد بیرشک (۶۸۳ کیسه در یک دوره ۲۸۲۰ ساله) برغم وجود پاره‌ای انتقادهای، بهترین و کاراترین شیوه اجرای کیسه‌های جلالی و هجری خورشیدی است.

دو یادداشت دیگر:

- بنیاد محاسباتی در هر نظام گاهشماری خورشیدی، عبارت است از یافتن تعداد (x) سال‌های برجی که همه تعداد روزهای متوسط (y) را با دقتی معین در بر می‌گیرد. ضریب مفروض این مقدار، در گاهشماری ایرانی ۰/۲۴۲۱۹۹ روز دانسته شده است.

- طول سال، مانند طول شبانروز متغیر است. همانگونه که در تقسیم شبانروز، از زمان متوسط (۲۴ ساعت کامل) استفاده می‌شود، در محاسبات تقویمی نیز طول سال متوسط بکار گرفته می‌شود. هر نظام گاهشماری خورشیدی، تعریفی خاص از طول متوسط سال و قاعده کیسه‌گیری دارد که در گاهشماری ایرانی عبارت است از: ۳۶۵ روز و ۵ ساعت و ۴۸ دقیقه و ۴۶ ثانیه. طول متغیر سال (آنگونه که در تقویم رسمی ایران بکار می‌رود) در هیچیک از گاهشماری‌های جهان تعریف نشده و اصولاً تقویم، محصول تعریف یک نظام گاهشماری از طول متوسط سال و شیوه کیسه‌گیری آن است. طول متغیر، کاربردی در تقویم ندارد و ارزش گاهشماری ایرانی در اندازه‌گیری دقیق طول سال متوسط تعریف شده آن است.

برای آگاهی بیشتر بنگرید به:

اکرمی، موسی، گاهشماری ایرانی، تهران، دفتر پژوهش‌های فرهنگی، ۱۳۸۰.

بهروز، ذبیح، تقویم و تاریخ در ایران، تهران، ۱۳۳۱.
بیرشک، احمد، گاهشماری ایرانی، تهران، بنیاد دانشنامه فارسی، ۱۳۷۹.

حیدری ملایری، محمد، نگاهی نو به گاهشماری ایرانی،
وبسایت شخصی (از ایشان برای انجام چندین گفتگو
در زمینه اختلاف نظرها در نظام کیسه‌گیری
گاهشماری ایرانی سپاسگزارم).
تقی‌زاده، حسن، گاهشماری در ایران قدیم، تهران،
کتابخانه طهران، ۱۳۱۶.
عبدالمهی، رضا، تاریخ تاریخ در ایران، چاپ دوم، تهران،
امیرکبیر، ۱۳۷۵.
مرادی غیاث‌آبادی، راهنمای زمان جشن‌ها و
گردهمایی‌های ملی ایران باستان، ۱۳۸۴.
مرادی غیاث‌آبادی، نوروزنامه - پنجاه گفتار در زمینه
پژوهش‌های ایرانی، ۱۳۸۶.
نبئی، ابوالفضل، گاهشماری در تاریخ، تهران، سمت،
۱۳۸۱.

Richards, E. G., Mapping Time- the Calendar and its
History, Oxford, 1998.

Youshkevitch, A. P. & Rosenfeld, B. A., al-
Khayyami, Dictionary of Scientific Biography, VIII,
1973.